

[Undervisnings- og forskningsministeren]

- ophævelse af de særlige regler om elevtallet i børnehaveklassen,
- adgang til i visse tilfælde at kunne danne klasser med op til 30 elever,
- udvidet adgang til samlæsning både på tværs af klassetrin og mellem parallelklasser.

Hensigten med lovforslaget er først og fremmest:

- at gøre det nemmere for kommunerne at foretage mere langsigtede og hensigtsmæssige ændringer i skolestrukturen, således at ressourceutilpasningen til det faldende elevtal ikke fortsat sker ved en udhuling af den enkelte skoles driftsbudget, til skade for elevernes timetal. Den foreslåede procedure i forbindelse med skolenedlæggelser svarer til proceduren i forbindelse med lokalplanændringer i kommuneplanlægningsloven, det vil sige, at skolenedlæggelsesproceduren bliver ens for alle skoler.

Herudover er hensigten med lovforslaget:

- at give mulighed for at danne optimale børnehaveklasser, fordi klassesdannelsen her får stadig større betydning for klasses størrelsen i de efterfølgende klasser. Det er ikke hensigten, at der skal udvises besparelser i børnehaveklassen. En børnehaveklasse på over 22 elever skal altså som hidtil have tillagt enten deletimer eller pædagogisk medhjælp.
- at øge mulighederne for at læse timer på tværs af klasser og klassetrin. I dag kan samlæsning ud over idræt, valgfag og praktisk-musiske fag kun finde sted på mindre skoler (dvs. enkeltsporede skoler) og da i højst 15 pct. af de pågældende klassers timetal. Denne andel udvides med lovforslaget til 25 pct. af de pågældende klassers timetal og til at gælde generelt, dvs. uanset skolestørrelse.

Desuden ønsker jeg den nuværende adgang for undervisningsministeren til at fastsætte rammer for kommunernes forbrug af lærerskematimer pr. elev ændret, så det i stedet bliver en bemyndigelse til at fastsætte bestemmelser, der regulerer kommunernes forbrug af lærerløn timer pr. elev.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg tillader mig herved for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om amtskommunernes overtagelse af visse statsskoler og -kursus m.v. (Ændring af nedlæggelseskompetencen).

(Lovforslag nr. L 112).

Det af indenrigsministeren nedsatte udvalg om amtskommunalt udgiftspres og styringsmuligheder (Lotz-udvalg I) har i sin betænkning (nr. 1123) afgivet i december 1987 stillet forslag om, at kompetencen med hensyn til nedlæggelse af gymnasier og de dertil hørende kurser til HF-eksamen bliver overladt til amtsrådenes afgørelse, men at undervisningsministerens godkendelsesbeføjelser med hensyn til afviklingsplanerne opretholdes.

Jeg er enig i dette forslag, idet amtskommunerne derved kan tilpasse ressourceforbruget til det faldende elevtal i 1990'erne. Forslaget er tillige i overensstemmelse med den praksis, jeg har tilstræbt i forbindelse med godkendelse af nedlæggelserne i Københavns Amt.

Gennem godkendelsen af afviklingsplanerne vil jeg sikre, at eleverne fortsat kan få et pædagogisk forsvarligt uddannelsesforløb.

Yderligere indebærer lovforslaget en administrativ forenkling, idet nedlæggelseskompetencen lægges hos amtsrådene, der ejer institutionerne og betaler deres drift.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.

Bakholt (S):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved fremsætte:

Forslag til lov om varsling m.v. i forbindelse med afskedigelser i større omfang.

(Lovforslag nr. L 109).

Forslag til folketingsbeslutning om lønmodtagernes tryghed i ansættelsen.

(Beslutningsforslag nr. B 24).

Erfaringerne har vist, at de gældende regler om kollektive afskedigelser er helt utilstrækkelige. Lovforslaget sikrer, at alle virksomheder uanset størrelse er omfattet af varslingsreglerne, når der påtænkes afskediget 10 eller flere af virksomhedens lønmodtagere inden for et tidsrum af 30 dage. Afskedigelserne skal tidligst have virkning 4 uger efter, at der er givet meddelelse om afskedigelserne til arbejdsmarkeds-

[Bakholdt]

nævnet, så det bl.a. kan sikres, at der føres reelle forhandlinger mellem virksomhedens ledelse og medarbejderne. Arbejdsmarkedsnævnet pålægges at udarbejde et egentligt arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitisk handlingsprogram. Afskedigelserne skal tidligst have virkning 8 uger efter, at der er givet meddelelse om afskedigelserne til arbejdsmarkedsnævnet. I lovforslaget er der valgt at skabe en økonomisk motivation for, at arbejdsgiverne vil overholde reglerne om forhandling og varsling.

Forslaget til folketingsbeslutning om lønmodtagernes tryghed i ansættelsen har det formål at sikre lønmodtagerne en tryghed i ansættelsen ved, at der pålægges arbejdsgiveren en generel forpligtelse til alene at tage saglige hensyn ved ansættelser, under ansættelsen og ved afskedigelser. Det indebærer bl.a., at arbejdsgiverne ved ansættelsessamtaler ikke må stille spørgsmål, som er uden betydning for selve jobbet, og en regulering af, hvilke undersøgelser arbejdsgiveren kan forlange af ansøgeren skal underkaste sig. Ifølge beslutningsforslaget skal ansøgeren have ret til at få en samtale med tillidsrepræsentanten, og tillidsrepræsentanten skal have udtaleret, når det drejer sig om, hvem der skal ansættes. Der skal ved ansættelsen udfærdiges en skriftlig ansættelsesaftale.

Under ansættelsen skal lønmodtageren have ret til at vægre sig mod at udføre et arbejde – uden løntab – hvis vægringen er rimeligt begrundet i arbejdsmiljømæssige forhold. Der skal gennemføres en generel regel, der udelukker afskedigelser uden varsel ved force majeure og lignende samt hjemsendelse uden løn.

Bestemmelser om opsigelsesfrister skal have udgangspunkt i funktionærloven. Lønmodtagere, der afskediges på grund af arbejdsmangel, skal have fortrinsret ved genansættelser.

Ved tvister er det arbejdsgiveren, der har bevisbyrden for, at der er taget saglige hensyn ved ansættelsen, under ansættelsen og ved afskedigelse.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til forslagene.

Qvist Jørgensen (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om gratis insulin til sukkersygepatienter.

(Beslutningsforslag nr. B 25).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

Udenrigsministerens redegørelse af 17. november 1988 for Danidas handlingsplan.

(Redegørelse nr. R 5)

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Med den handlingsplan, som Danida i juni 1988 fremlagde, er der skabt grundlag for en samlet debat om rammerne for ulandsbistandens fordeling og de administrative regler for bistandsmidlernes anvendelse. Det drejer sig om meget betydelige beløb – mere end 35 milliarder kroner over de næste fem år. En sammenhængende prioritering af bistandsindsatsen og en effektiv udnyttelse af de offentlige bistandsmidler vil være afgørende for at nå målsætningen: at skabe reel udvikling og varige resultater.

Handlingsplanen er baseret på de bistandspolitiske målsætninger, principper og retningslinier, som der gennem årene har været bred politisk enighed om.

I handlingsplanen gengives de væsentligste overordnede målsætninger og principper for udviklingssamarbejdet således:

- at fremme de sociale, humanitære og politiske idealer, som har været og fortsat bør være grundlaget for denne del af dansk udenrigspolitik.
- at skabe varig forbedring af de økonomiske og sociale vilkår for verdens fattigste befolkningsgrupper gennem en langsigtet, vedvarende, målrettet og effektiv indsats, der søger at bistå de pågældende landes egen mobilisering af menneskelige og naturgivne ressourcer.
- at tilsikre, at anvendelsen af bistanden sker på grundlag af en dialog med de respektive modtagerlande inden for rammerne af modtagerlandenes egne prioriteringer,
- at stræbe mod en udvikling, som også på lang sigt vil være både økonomisk og økologisk bæredygtig,
- at tilsikre kvindeaspekterne en central og fuldt integreret placering i udviklingsprocessen,
- at søge at fremme respekten for menneskerettigheder.